

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0134-62
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Чернігівський національний технологічний університет
ID ОП у ЄДЕБО	27851
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Освітньо-професійна програма «Агрономія», другий (магістерський) рівень вищої освіти, галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство», спеціальність 201 «Агрономія»
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	https://www.stu.cn.ua/media/files/pdf/metod_department/26_11_2019/Akred_sist_201_Agronom.pdf
Посилання на звіт експертної групи	https://naqa-my.sharepoint.com/personal/myevstifeiev_naqa_gov_ua

Пропозицію розглянуто та схвалено на засіданні галузевої експертної ради:

Назва ГЕР	20 Аграрні науки та продовольство
Дата засідання	16.12.2019 р.
№ протоколу	№ 5
Доповідач	Лопушняк Василь Іванович

1. Призначення висновку

Цей експертний висновок складений галузевою експертною радою (ГЕР) Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Розгляд акредитаційної справи ГЕР є однієї із стадій процедури акредитації, що проводиться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/33851.

Експертний висновок ГЕР складається на основі звіту експертної групи, що проводила акредитаційну експертизу, та зауважень ЗВО до нього. Він розглядається на засіданні ГЕР та схвалюється колегіально. Експертний висновок ГЕР разом з іншими матеріалами у подальшому розглядається на засіданні Національного агентства.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

◊ наявні

◊ виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

◊ відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

◊ встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

✓ відсутні

Обґрунтування:

<p>За результатами аналізу відомостей про самооцінювання Чернігівського національного технологічного університету та звіту експертної групи, яка виїжджала до ЧНТУ, Освітня програма 201 «Агрономія» відповідає критеріям за рівнем «В». Підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, немає.</p>

3. Підсумки роботи експертної групи та їх оцінка ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає оцінку підсумкам роботи експертної групи у контексті встановлених нею рівнів відповідності Критеріям. Якщо ГЕР вважає, що експертна група неправильно оцінила відповідність певному Критерію, вона має належним чином обґрунтувати це.

Критерій	Рівень відповідності (експертна група)	Стислий підсумок аналізу експертної групи	Рівень відповідності (ГЕР)	Обґрунтування зміни рівня відповідності (якщо він відрізняється від визначеного експертною групою)
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В	ОП має значний рівень узгодженості з характеристиками якості за окремими підкритеріями. ОП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію з недоліками, що не є суттєвими.	В	У відомостях про самооцінювання не достатньою мірою описана саме унікальність ОП, оскільки її особливості (орієнтація на підготовку фахівців для організації робіт з агрономії, забезпечення збалансованого природокористування, збереження та відтворення родючості сільськогосподарських угідь у зоні Полісся та Лісостепу, проходження виробничої практики у сільськогосподарських підприємствах різних форм власності, виробництво екологічно безпечної продукції) є загально прийнятими підходами у підготовці фахівців за напрямом «Агрономія», а більшість з них навіть за галузю знань «Аграрні науки та продовольство».
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	В	ОП відповідає спеціальності 201 «Агрономія», про що свідчать її компоненти, структурно-логічна схема, програмні результати навчання та ресурсне	В	У відомостях про самооцінювання не наведено посилання на порядок вибору студентами навчальних дисциплін, що не дає можливість дізнатися про забезпечення права студентів формування індивідуальної освітньої траєкторії.

		забезпечення. Навчальний план розроблений на основі ОП і забезпечує логічну послідовність викладання дисциплін.		<p>Це підтверджується зокрема й тим, що у навчальному плані дисципліни за вибором студента подані попарно, що ускладнює вільний вибір здобувачів вищої освіти усіх заявлених дисциплін (різна кількість кредитів на вивчення дисципліни та аудиторних годин).</p> <p>У таблиці 3 відомостей про самоцінювання ПРН за окремими дисциплінами, зокрема «Інформаційні технології програмування родючості та врожайності сільськогосподарських культур», не повною мірою відповідають заявленим у Матриці забезпечення програмних результатів дослідження (далі – ПРН) компонентами ОП.</p>
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В	Інформацію щодо ОП подано коректно, а саме матеріали про правила прийому на навчання, вимоги до вступників відображено на інформаційних ресурсах ЗВО	В	<p>На сайті кафедри не має змістового наповнення навчально-методичними розробками кафедри за ОП папка «Навчальні матеріали».</p> <p>http://smm.stu.cn.ua/uch-material/</p>
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В	ОП передбачає застосування різних форм і методів навчання. Значний обсяг практичної складової навчального плану дозволяє здобувачам застосовувати отримані теоретичні знання для вирішення практичних завдань, ознайомлюватися із впровадженням сучасних технологій в агропромислове виробництво.	В	<p>У відомостях про самоцінювання та звіті експертів недостатньо виразно описаний та проаналізований студентоцентризований підхід у виборі форм і методів викладання навчальних дисциплін (наведено тільки загальні формулювання щодо студентоцентризованого підходу, який «... полягає передусім у кращих практиках викладання, максимальній сформованості компетентностей, досягненню програмних результатів навчання та</p>

			<p><i>індивідуальному підході до особливих навчальних потреб студента».</i></p> <p>У відомостях про самооцінювання та звіті експертної групи не має аналізу роботи студентського наукового гуртка. Незрозуміло, яка частина студентів залучена до науково-дослідної роботи, які її форми та результативність.</p> <p>Також не зрозуміло зі звіту експертів та із відомостей самооцінювання, яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти формами та методами навчання і викладання. У зазначених документах тільки описана процедура визначення цього показника. Не наведено і конкретних прикладів оновлення змісту освітніх компонентів на основі пропозицій здобувачів вищої освіти, а також прикладів залучення студентів до виконання науково-дослідних робіт.</p> <p>На сайті кафедри не відзначено тематики науково-дослідних робіт, які вказані у відомостях про самооцінювання.</p> <p>Незрозумілою є подана рекомендація експертів щодо активізації роботи з міжнародної співпраці та заключення договорів для обміну науковим та практичним досвідом здобувачів та НПП з метою інтеграції до міжнародної наукової спільноти, оскільки у звіті експертів немає навіть згадки про недостатній рівень міжнародної співпраці.</p>
--	--	--	---

				<p>У звіті експертів незрозумілим є твердження щодо «...відповідності методів та прийомів навчання програмним результатам окремо по кожному освітньому компоненту...», яке, як зазначають експерти, роз'яснюється в робочих програмах навчальних дисциплін. Вибіркова експертиза робочих програм дозволила зробити висновок щодо відсутності будь-яких роз'яснень в окремих дисциплінах зв'язку застосовуваних методів навчання з ПРН. Зокрема у робочій програмі «Інтегрований контроль шкідливих організмів за сучасних систем землеробства», а також «Інформаційні технології програмування родючості та врожайності сільськогосподарських культур», перелічені тільки методи навчання. Також у цій робочій програмі зазначені ПРН, які дещо відрізняються від ПРН, вказаних у Матриці забезпечення ПРН відповідними компонентами ОП. Так у Матриці, яка є складовою ОП зазначено, що ця дисципліна сприяє досягненню ПРН2, ПРН4, ПРН5, ПРН10, а в робочій програмі – ПРН4, ПРН5, ПРН10, ПРН12, що свідчить про деякий формальний підхід у досягненні ПРН ОП.</p>
<p>Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність</p>	В	<p>Критерії оцінювання доносяться студентам. Процедура оцінювання та оскарження результатів навчання прозора і зрозуміла</p>	В	<p>В окремих робочих програмах дисциплін, підсумковою формою контролю яких є залік, зокрема «Сортова сертифікація», «Біологічні фактори ризику в землеробстві» тощо інформація щодо</p>

		<p>всім здобувачам вищої освіти. Процедура дотримання академічної доброчесності дисциплінує здобувачів та стимулює створювати продукт інтелектуальної власності і закликає поважати авторське право.</p>		<p>контрольних заходів не відповідає заявленій в освітній програмі формі контролю (описана процедура складання екзаменів).</p> <p>Вважаємо недоцільними рекомендації експертної групи щодо перегляду процедури оцінювання знань здобувачів вищої освіти, оскільки це обмежує академічні свободи і суперечить принципам автономії ЗВО.</p>
Критерій 6. Людські ресурси	В	<p>Прослідковується співпраця та міцний зв'язок гаранта, кафедри, здобувачів з роботодавцями. Частина роботодавців є випускниками ЗВО, розуміють проблеми та специфіку підготовки фахівців та беруть участь у реалізації освітнього процесу.</p>	В	<p>З відомостей про самооцінювання та звіту експертної групи не зрозуміло: чи мають достатній рівень педагогічно-інноваційної активності згідно з чинними Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності викладачі, які входять у групу забезпечення за ОП, що акредитується.</p> <p>Представлена у відомостях про самооцінювання інформація стосовно окремих викладачів не повною мірою корелює із ОП в частині освітніх компонент (таблиця 2). Зокрема стосовно викладачів дисциплін «Інформаційні технології програмування родючості та врожайності сільськогосподарських культур», «Інноваційні технології в рослинництві», «Міжнародна стандартизація та сертифікація» не вказано спеціальність, за якою присуджено науковий ступінь, присвоєне вчене звання, а назви наведених публікацій не цілком відповідають змісту навчальних</p>

				<p>дисциплін. У звіті експертів не має реакції на вищезначені невідповідності.</p> <p>Не наведено інформації стосовно відповідності Гаранта освітньої програми рекомендованим вимогам Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (Протокол від 29 серпня 2019 р. № 9 (зі змінами Протокол від 29 жовтня 2019 р. № 11)).</p>
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В	<p>ЗВО має власну добре розвинену інфраструктуру (їдальні, спортивні зали, бібліотеки) для задоволення освітніх потреб здобувачів вищої освіти. Функціонують психологічна служба та волонтерський центр.</p>	В	<p>У звіті експертної групи доцільно було б навести результати анкетування студентів, інтерв'ювання фокус-груп здобувачів освіти за ОП, зокрема в частині співпраці університету з органами студентського самоврядування, а також аналізу враховування потреб та пропозицій студентів адміністрацією закладу під час прийняття рішень щодо організації освітнього середовища.</p>
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В	<p>В процесах внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти беруть участь усі зацікавлені учасники освітнього процесу, в тому числі здобувачі, роботодавці та академічна спільнота.</p>	В	<p>У відомостях про самооцінювання вказано, що здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду змісту ОП. У звіті експертної групи вказано, що розроблений механізм залучення здобувачів вищої освіти до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості. Водночас зазначено, що перегляду змісту ОП ще не було. Доцільно організувати періодичне опитування студентів, яке повинно впливати на зміст їхнього навчання і процес набуття компетентностей та досягання ПРН. Опитування студентів після завершення навчання за обраною ОП</p>

				жодним чином не вплине на результати їхньої освіти.
Критерій 9. Прозорість та публічність	В		В	Загалом відповідає критерію. Недоліки не є суттєвими.
Критерій 10. Навчання через дослідження				

4. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків.

Представлена до акредитації освітня програма за другим (магістерським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 201 «Агрономія» загалом відповідає існуючим Критеріям оцінювання якості освітніх програм. Однак, є певні зауваження та рекомендації як до освітньо-професійної частини, так і до освітньо-наукової складової підготовки магістрів – фахівців з агрономії:

1. Під час перегляду основних положень освітньої програми задля підвищення якості освітнього процесу необхідно враховувати досвід провідних ЗВО у сфері моніторингу якості вищої освіти, основні тенденції розвитку ринку праці, тенденції застосування інноваційних технологій в галузі аграрного виробництва та ширшого використання іноземного досвіду в частині технологічного забезпечення вирощування сільськогосподарських культур.

2. Під час організації та проведення освітнього процесу приділити більше уваги механізмам побудови та можливостям формування індивідуальної освітньої траєкторії навчання здобувачами вищої освіти, зокрема через розширення переліку вибіркових компонент ОП, в тому числі усунувши попарне їх представлення в Навчальному плані. Сприяти ширшому залученню студентів до формування освітнього середовища.

3. Забезпечити періодичне (щорічне) оновлення робочих програм навчальних дисциплін з урахуванням змін та інновацій в аграрному виробництві, а також враховуючи пропозиції та зауваження здобувачів вищої освіти.

4. Забезпечити на інституціональному рівні неформалізований розгляд програм навчальних дисциплін, що забезпечить усунення низки недоліків стосовно невідповідності змісту окремих компонент ОП програмним результатам навчання.

5. З метою підготовки кваліфікованих фахівців вжити заходи щодо ширшого залучення здобувачів до процесу академічної мобільності, програм міжнародного обміну і стажування, а також участі в різноманітних міжнародних наукових заходах, дослідницьких проектах.

6. Оновити інформацію на сайті випускової кафедри стосовно напрямів та результатів наукових досліджень, представити інформацію стосовно тематики дипломних робіт, можливих баз проходження переддипломної практики, виконання наукових досліджень за темою дипломної роботи. Потребує наповнення розділ навчально-методичного забезпечення на сайті кафедри.

7. Запровадити практику ширшого залучення роботодавців як партнерів до процесу перегляду освітньої програми, а також інших процедур, що передбачають забезпечення та підвищення якості освітнього процесу.

8. Розробити механізми мотивації викладачів, які забезпечують освітній процес за освітньою програмою, до участі у програмах академічної мобільності, публікації в міжнародних академічних виданнях.

9. Переглянути відповідність гаранта освітньої програми рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (Протокол від 29 серпня 2019 р. № 9 (зі змінами Протокол від 29 жовтня 2019 р. № 11)).

10. Необхідно зміцнювати матеріально-технічну базу за рахунок придбання сучасного аналітичного та лабораторного обладнання, сертифікації робочих місць з виконання аналітичних робіт за науковою тематикою кафедри, а також тем випускових

кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти, з метою підвищення якості виконання наукових досліджень, освітнього процесу та рівня підготовки фахівців.

5. Підсумки

Виходячи із викладеного, галузева експертна рада рекомендує Національному агентству прийняти рішення про:

◊ акредитацію ОП з визначенням «зразкова»

√ **акредитацію ОП**

◊ умовну (відкладену) акредитацію ОП

◊ про подання Національному агентству обґрунтованої пропозиції щодо призначення повторної акредитаційної експертизи

◊ відмову в акредитації ОП

Голова ГЕР (електронний підпис)



Василь ЛОПУШНЯК